

Digitalizáció és időskori tanulás

Hungarian Conference on Educational Research, 2021. május 27-28

Dr. Gál Katalin, Dr. Pásztor Rita
Partiumi Keresztény Egyetem

A kutatás 2020-ban a Magyar Tudományos Akadémia Domus szülőföldi ösztöndíjprogram támogatásával valósult meg.

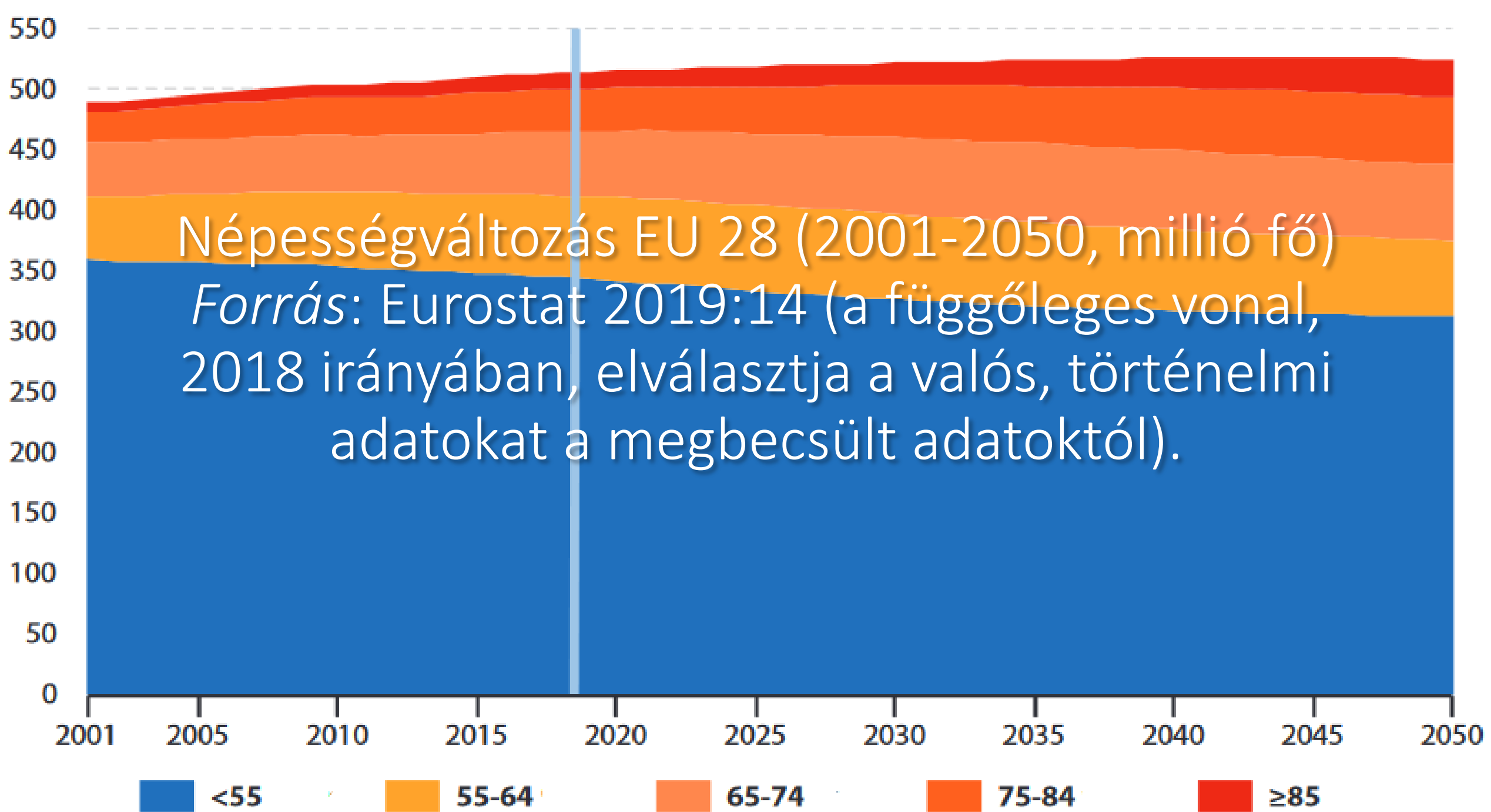
Tartalom

Az öregedés jellemzői

Fogalmi meghatározások

Kutatási terület behatárolása

Empirikus adatok
bemutatása (a valóság képe)

Korszerkezet 2008 és 2018 között (% a teljes populációból)

Forrás: Negoescu 2019:5

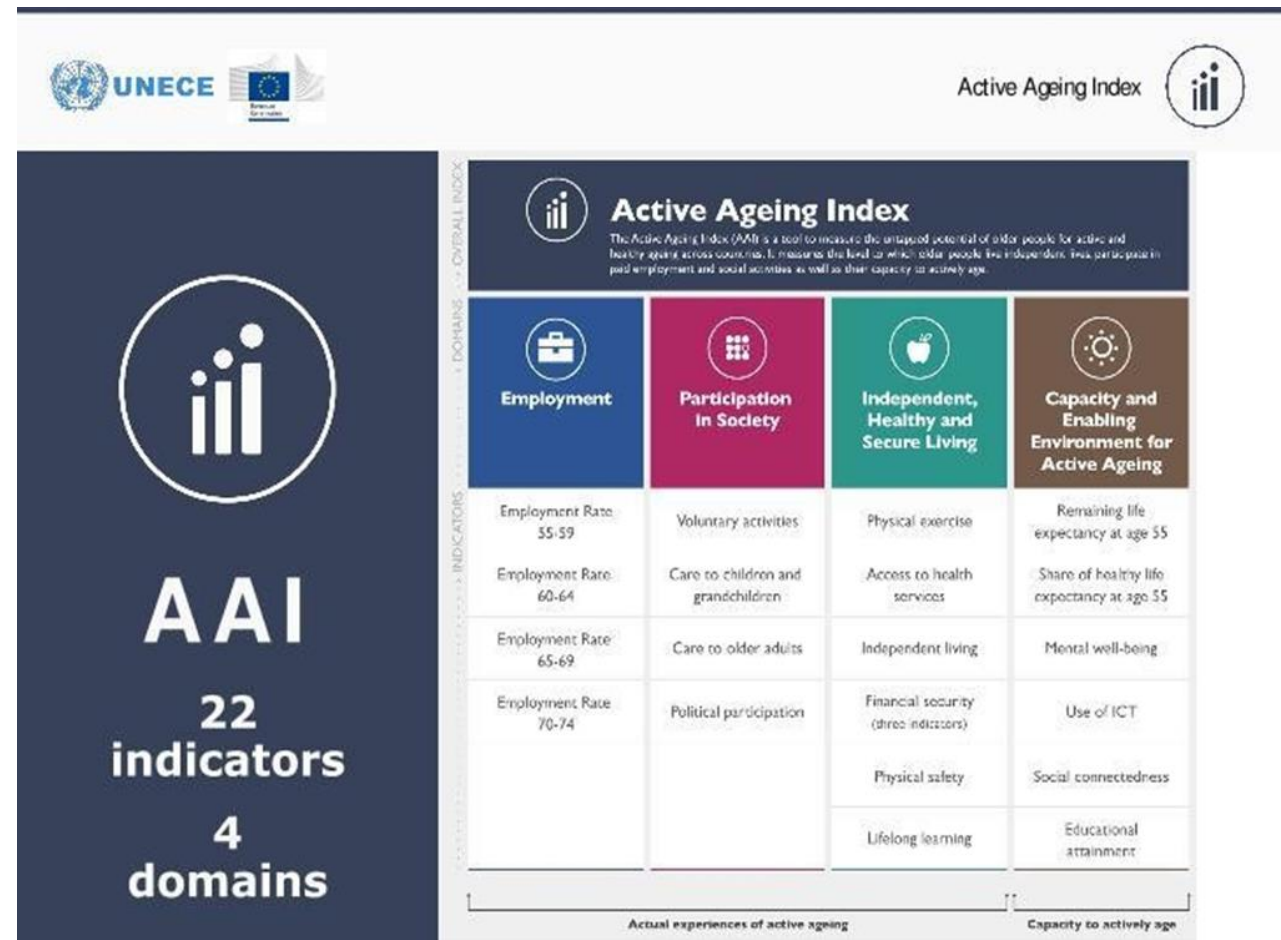
	0-14 év		15-65 év		65 év felett	
	2008	2018	2008	2018	2008	2018
EU 28	15,8	15,6	67,1	64,7	17,1	19,7
Románia	16,3	15,6	68,3	66,2	15,4	18,2

Ezüst Gazdaság

- Az ezüst gazdaság fogalma alatt érthetjük a gazdaság alkalmazkodását az 50 év feletti növekvő számú népesség jövőbeni igényeihez (Domonkos és mtsai. 2013).
- Olyan gazdasági lehetőségek, amelyek a népesség öregedésével kapcsolatos növekvő köz- és fogyasztói kiadásokkal, valamint az 50 év feletti lakosság sajátos szükségleteivel kapcsolatos, figyelembe veszi az idősödő népesség eltérő csoportjainak sajátos igény- mintáját (Európai Bizottság 2015).
- Flexibilis karrier alakítása (Jackson 2014).

Aktív Idősödés Indexe (AAI)

- Az AAI négy részterülete:
 - a foglalkoztatottság (55-59, 60-64, 65-69, 70-74 évesek foglalkoztatási rátája),
 - a társadalmi részvétel (önkéntes tevékenység, gyermekek és unokák gondozása, idősek gondozása, politikai részvétel),
 - a független élet (fizikai aktivitás, egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés, független élet, pénzügyi biztonság, fizikai biztonság, élethosszig tartó tanulás) és
 - az aktív időskor és környezet (55 éves korban várható élettartam, 55 éves korban egészségben várható élettartam, mentális egészség, információs és kommunikációs technológia használata, társadalmi kapcsolatok, iskolai végzettség).

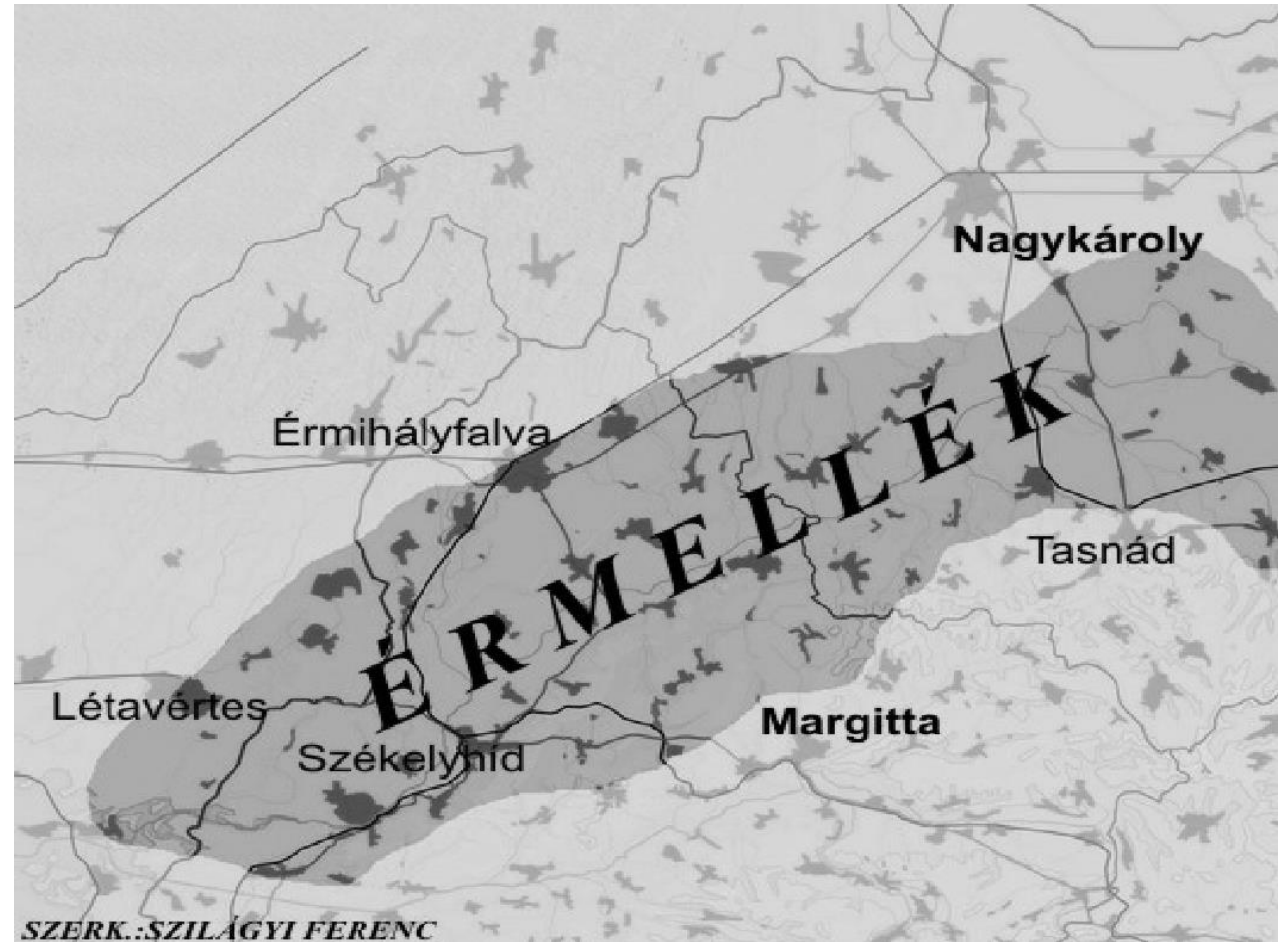

Ország	Foglalkoztatás	Társadalmi részvétel	Független, egészséges és biztonságos élet	Képesség és támogató környezet az aktív életre	Átlag pontérték
EU 28	31,1	17,9	70,7	57,5	35,7
Románia	28,9	13,6	63,7	44,6	30,2

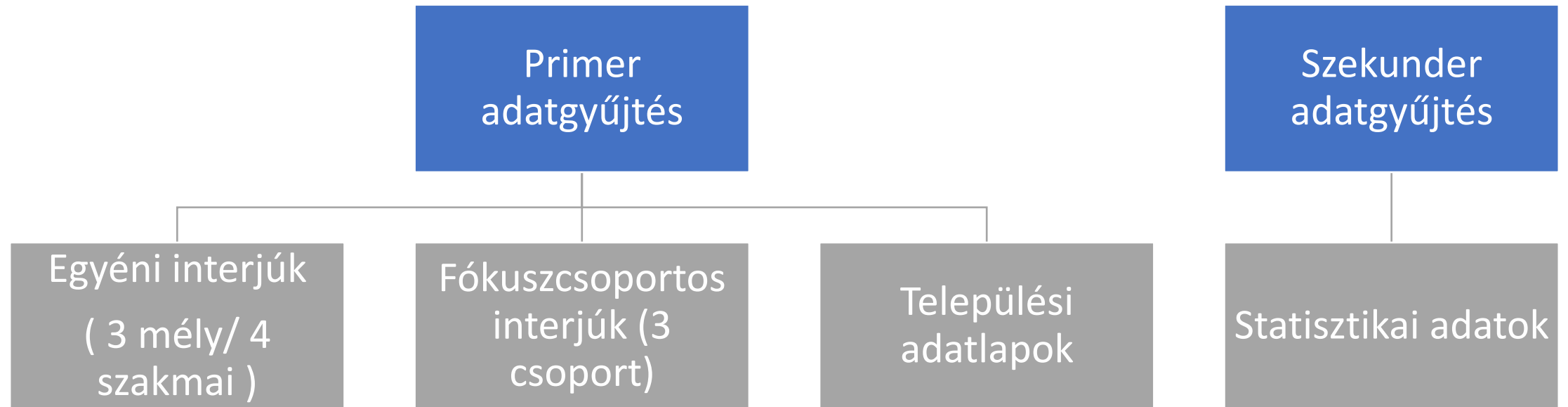
AAI értéke 2018-ban
 Forrás: UNECE 2019

Kutatási terület

- „Az Érmellék nem területet, nem folyót,...hanem a környezethez ragaszkodó emberi megnyilvánulásokat” jelenti (Szilágyi 2012:77).

Kutatási módszerek

Életkor szerinti megoszlás (2011, %)

Forrás: INSSE 2016, Saját szerkesztés

Település	Összes 100%	Korcsoportok %											
		0-14 Év	15-39 év	40-44 év	45-49 év	50-54 év	55-59 év	60-64 év	65-69 év	70-74 év	75-79 év	80-85 év	85 felett
Románia	20.121.641	15,85	34	8,66	5,35	6,62	7,2	6,18	4,42	4,48	3,63	2,3	1,31
Bihar	575.398	16,4	35,03	8,27	5,45	6,68	7,09	6,00	4,49	4,18	3,27	2,08	1,08
Érmellék	72.047	19	35,3	8,1	5,44	6,23	6,55	5,45	4,5	3,82	2,78	1,78	0,96

Független, egészséges és biztonságos élet: élethosszig tartó tanulás, felnőttképzés

- A képzés szervezése során azok az akadályok merültek fel, amelyek a térség lakosságának általános jellemzéséből is kirajzolódik, mégpedig, az elzártság, a bevonhatóság nehézsége, a motiválatlanság
- *„... segítségre van szükségünk, mert az isteni akkreditációval nagyon jól elboldogulunk, de a földi akkreditáció nagyon nagy fejtörést jelent számunkra – jó lenne, ha egy szociális kommandó segítene bennünket...”*

A romániai felnőttképzés

Felnőttképzés (25-64)	ISCED 0-8	Románia 2009	Románia 2019	EU 2009	EU 2019	EU 2020
		1,8%	1,3%	7,9%	10,8%	15%

Forrás: Education and Training Monitor 2020 – Country analysis

Az Érmellék felnőttképzése

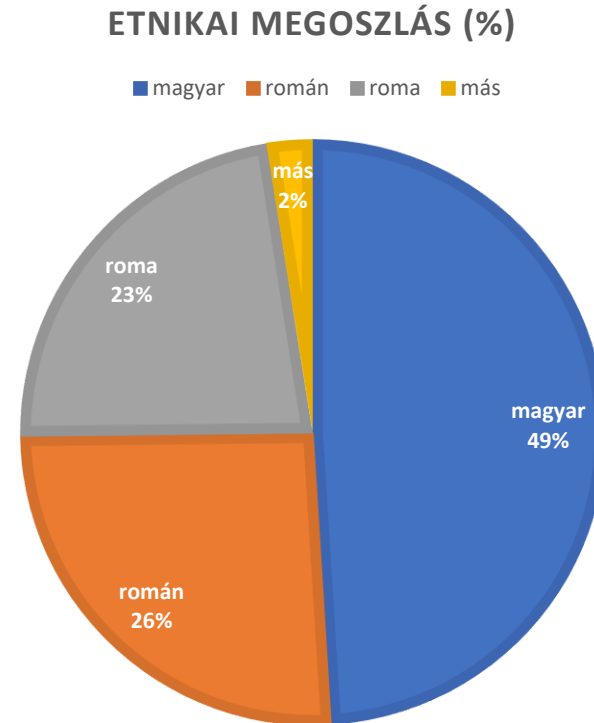
- Informális képzések, általában egyszeri alkalom- több településen
- Formális felnőttképzés: Szociális és állampolgári kompetenciák- 1 településen
 - A vizsgált programban:
 - a szegénység veszélyével küzdő emberek számának csökkentése
 - a társadalmi kirekesztés csökkentése
 - 16- 64 éves korosztály
 - Minimum 4 osztály

A képzési terep

A település jellemzői

- Bihar megye észak- nyugati részén fekszik
- Határmenti település
- Fő foglalkoztatási ágazat a mezőgazdaság
- Marginalizált település: humán erőforrás, foglalkoztatottság

A település etnikai megoszlása

Résztvevők jellemzői

Életkor

- 185 fő- 100%
- 45 fő- 55 év feletti- 24,32%

Iskolai végzettség

- Általános iskola (7 vagy 8 osztály)+ szakiskola

Szociális csoportmunka jellege

Módszer

- Csoportalkotás
- A képzési program a résztvevők igényeihez alkalmazkodik (tartalmi elemek)
- Témák: Önismeret, Kommunikáció, Egyenlőtlenség, Önkéntesség, Fenntartható fejlődés

Eredmény

- Az együttműködés lehetősége, az alkalmazkodás képessége
- A saját tapasztalat és véleményre alapozás jelentősége- felismerik, hogy az eltérő társadalmi csoportoknak közös problémáik is vannak (pl. a délutáni iskola)

Szociális csoportmunka

Jellemzői

- Terápiás, szocializációs csoport
- Társas készségfejlesztés
- Közös tevékenység, közös élmény

Elvárások (résztevők)

Képzés hasznosulása

- Látens cél- egyéni fejlődés, társadalmi integráció
- Rejtett cél- települési kapcsolathálót építse (roma és nem roma, iskolázott és iskolázatlan személyek)
- Egyéni és közösségi eredmények
 - Kompetenciák fejlesztése
 - Sikerélmény, aktív részvétel
 - **Kapcsolati háló szélesítése**
 - **Közösségi tudat és felelősségvállalás alakítása**

Képesség és támogató környezet: Infokommunikációs eszközök használata

- Romániai paradoxon: rendkívül jó digitális infrastruktúra áll rendelkezésre, de a kompetenciák tekintetében a romániai lakosság rosszul teljesít – implicit az idősek is.
- az információs- kommunikációs technológiai ismeretek fejlesztése a munkaerőpiaci bennmaradás meghosszabbításának egy lehetséges útja lehet.
- Az AAI jelentésben ezen a területen is az 1-es klaszterbe tartozik Románia, - 22,6%-al helyezkedik el az Unió átlag alatt (Active Ageing Index, Analytical Report, 2019).

DESI adatok, 2020 (Digital Economy and Society Index)

- DESI index öt komponensből áll, ezek a következők: internet hozzáférés, humán-tőke, internetes szolgáltatások használata, a digitális technológiák integráltsága és a digitális közszolgáltatások. Románia a DESI index alapján 2018-ban, 2019-ben és 2020-ban is a 26. helyet foglalja el az európai rangsorban.
- Internet hozzáférés: a háztartások 49%-ban van. (5. az európai rangsorban)
- Humán- tőke: A 16-74 éves korosztály kevesebb, mint harmada rendelkezik legalább alapvető digitális készségekkel (EU szinten ugyanezen korosztály 58%-a), mindössze 35% rendelkezik legalább alapvető szoftver készségekkel (EU átlag 61%) (27. hely)
- Internetes szolgáltatások használata: 2020-ra még mindig 18% azok aránya a 16-74 éves korosztályban, akik még soha nem használtak internetet (EU átlag 9%). Mindezek ellenére két területen kiugró a teljesítmény: a közösségi média használata (82% szemben az 65%-os EU átlaggal) és a video hívások (67% - Románia, 60% - EU).
- Digitális technológiák integráltsága: A Romániában működő vállalkozások 28%-a esetében tapasztalható elektronikus információcsere, mindössze 8% használja a közösségi médiafelületeket (EU-s átlag 25%).
- Digitális közszolgáltatások (28. hely)

Következtetések

- Az idősellátás regionális legyen, azaz meg kell osztaniuk egymással a jó gyakorlatokat, hogy a felhalmozott szakmai tudást mások is kamatoztathassák,
- „...*faluközösségeket össze kell hozni...*”, közösségi szinten együtt kell működni,
- ... *Ott ahol” van emberem”, ott rendben vannak a dolgok. Ahol a családnak szüksége van az öregre, mert ott az unoka, a szomszéd, a templom, ott nincs nagy baj.*” (66 éves férfi)
- A térséget gondozási deficit jellemzi, úgy az intézményi ellátás tekintetében, mint az informális gondozás vonatkozásában
- Lehetséges, hatékony, közép távú megoldást a civil szervezetek jelentenek.

Forrás

- Domonkos, TOMÁŠ, Peter Horvat, Veronika HVOZDÍKOVÁ, Ivan LICHNER, MIKLOŠOVIČ, Viliam PÁLENÍK, Marek RADVANSKÝ, és Miroslav ŠTEFÁNIK. 2013. *MODELLING THE ECONOMIC POTENTIAL OF THE SILVER ECONOMY*. NEUJOBS.
- Európai Bizottság. 2015. *GROWING THE EUROPEAN SILVER ECONOMY*. Brussels: European Commission (Ed.), Background Paper.
- European Commission. (2020): Publications Office of the EU. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8d1829d7-2495-11eb-9d7e-01aa75ed71a1/language-en>
- European Commission. 2020b. *Indicele economiei și societății digitale (DESI) 2020 - România*.
- INSSE. 2016. „Recensământul populației și a locuințelor (Nép- és lakásszámlálás)”. Elérés 2016. augusztus 2.
- Jackson, M. 2014. *The silver economy as a pathway for growth*. Oxford: OECD.
- Szilágyi Ferenc. 2012. „Az Érmellék mint határ menti kistérség stratégiai értékelése és lehetséges jövőbeli státusza”. *Észak-magyarországi Stratégiai Füzetek* IX(1):75–89.
- UNECE (UNITED NATIONS ECONOMIC COMMISSION FOR EUROPE). 2019. *Active Ageing Index. Analytical Report*. Genf.
- Zaidi, Asghar, Katrin Gasior, Maria M. Hofmarcher, Orsolya Lelkes, Brend Marin, Ricardo Rodrigues, Andrea Schmidt, Pieter Vanhuysse, és Eszter Zolyomi. 2013. *Active Ageing Index 2012. Concept, Methodology and Final Results*. European Centre Vienna.

*„Az jó, ha telnek az évek és hozzá
érik az ember, a jó vénség egy csomó
tapasztalatot hoz. Az öregség Isten
által adott kegyelmi állapot. Az
Érmelléken bölcs öreg emberek
élnek, akik a természettel egy húron
pendülnek. Szeretik a földet,
értelmet ad nekik...Ebben a korban
az elcsendesedés kell. A hiba nem a
társadalomban van, hanem az
emberben is: ha árad belőle a
békesség, akkor egy keresett ember,
ha csak a rosszat adja, békétlenkedő,
akkor elfordulnak tőle.” (74 éves
férfi)*

Köszönjük a megtisztelő
figyelmet!

katalin.gal@partium.ro

pasztor.rita@partium.ro